

V l á d n í n á v r h

ZÁKON

ze dne 2013,

kterým se mění zákon č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění zákona č. 190/2005 Sb., zákona č. 70/2007 Sb., zákona č. 308/2008 Sb. a zákona č. 375/2011 Sb., se mění takto:

1. § 2 se včetně nadpisu zrušuje.

2. V § 3 odstavce 1 až 3 znějí:

„(1) Válečným veteránem je státní občan České republiky, který po 8. květnu 1945 jako voják v činné službě, příslušník armády, která v rozhodné době byla považována za armádu spojeneckou nebo příslušník armády státu, jehož je Česká republika právním nástupcem (dále jen „voják“) anebo jako příslušník bezpečnostního sboru konal službu

- a) nepřetržitě alespoň po dobu 90 kalendářních dnů v zahraniční misi v místě ozbrojeného konfliktu nebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací,
- b) v souhrnu nejméně po dobu 360 kalendářních dnů v jiných zahraničních misích než je uvedeno pod písmenem a), které se uskutečnily na základě rozhodnutí mezinárodní organizace, již je Česká republika členem; nejkratší započitatelná doba podle tohoto ustanovení však činí nejméně 90 dnů nepřetržitého výkonu služby, nebo
- c) jednotlivě v zahraničních misích po dobu kratší než dobu podle písmene a) nebo b), kdy však celková doba služby po vzájemném sečtení činí alespoň 360 kalendářních dnů; doba výkonu služby v místě ozbrojeného konfliktu nebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací kratší než doba uvedená pod písmenem a) se v tomto případě do celkové doby služby započítává čtyřnásobně, pokud po tomto přepočtu dosáhne nejméně 90 dnů.

(2) Válečným veteránem je rovněž státní občan České republiky, který jako zaměstnanec ústředního orgánu státní správy, bezpečnostního sboru nebo ozbrojených sil (dále jen „zaměstnanec“) plnil úkoly v místě ozbrojeného konfliktu anebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací nebo v jiné zahraniční misi, a to po dobu stanovenou v odstavci 1 písmeno a), b) nebo c).

(3) Za válečného veterána se nepovažuje voják nebo příslušník bezpečnostního sboru, i když splňuje podmínky podle odstavce 1, pokud byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem služby podle odstavce 1 nebo mu byl uložen trest ztráty vojenské hodnosti. Za válečného veterána se dále nepovažuje ani voják, pokud mu zanikl služební poměr odnětím hodnosti nebo příslušník bezpečnostního sboru, pokud mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Za válečného veterána se nepovažuje ani zaměstnanec, i když splňuje podmínky

podle odstavce 2, pokud byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za trestný čin spáchaný v souvislosti s plněním úkolů podle odstavce 2.“.

3. V § 3 za odstavec 3 se vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Do doby podle § 3 odst. 1 nelze započít dobu služby nebo plnění úkolů, které byly vykonávány ve prospěch režimu jednajícího v rozporu se zásadami demokratické společnosti, respektující práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

4. Za § 3 se vkládá nový § 3a, který včetně nadpisu zní:

„§ 3a

Odstranění tvrdosti zákona

(1) Ministr obrany může na základě písemné a odůvodněné žádosti o odstranění tvrdosti zákona rozhodnout o tom, že za válečného veterána se považuje i osoba, která

- a) nesplnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1 písm. a), protože zahraniční mise byla ukončena před uplynutím 90 dnů,
- b) nesplnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) nebo b), pokud v průběhu zahraniční mise vykonala mimořádně záslužný čin, nebo
- c) nesplnila podmínky uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) nebo b) pokud v průběhu zahraniční mise utrpěla bez vlastního zavinění újmu na zdraví, v jejímž důsledku jí byla účast v zahraniční misi ukončena.

(2) Proti rozhodnutí o žádosti podle odstavce 1 nelze podat rozklad.“.

5. § 4 a 5 včetně nadpisů a poznámky pod čarou č. 4 znějí:

„§ 4

Osvědčení válečného veterána

(1) Osvědčení válečného veterána ministerstvo vydává na základě písemné žádosti osob uvedených v § 3 odst. 1 a 2. Žádost kromě náležitostí stanovených správním řádem obsahuje místo narození, státní občanství a případně hodnost nebo služební hodnost s hodnostním označením. Žadatel dále uvede místo a dobu služby nebo plnění úkolů v misích, a bylo-li mu vydáno osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle jiného právního předpisu^{1d)} uvede číslo tohoto osvědčení.

(2) Ministerstvo v řízení ověří, zda jsou splněny podmínky pro vydání osvědčení válečného veterána. Jsou-li tyto podmínky splněny, vydá osvědčení válečného veterána.

(3) Ministerstvo vnitra nebo ústřední orgány státní správy poskytnou ministerstvu údaje potřebné k ověření splnění podmínek pro vydání osvědčení válečného veterána příslušníkům bezpečnostního sboru nebo zaměstnancům.

(4) Ve sporných případech Ministerstvo zahraničních věcí na žádost ministerstva vydá stanovisko, ve kterém určí, zda se jedná o misi v místě ozbrojeného konfliktu nebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací nebo jinou zahraniční misi, jaké bylo místo a doba

trvání této zahraniční mise a zda armáda, ve které osoba v době rozhodné pro vydání osvědčení válečného veterána konala službu, byla nebo je armádou spojeneckou.

(5) Osvědčení válečného veterána obsahuje hodnost nebo služební hodnost s hodnostním označením, titul, jméno, příjmení, místo a datum narození, údaje o výkonu služby nebo plnění úkolů a dále otisk razítka, datum a podpis oprávněné úřední osoby. Vzor osvědčení válečného veterána je uveden v příloze k tomuto zákonu.

§ 5

Příspěvek na stravování, pomoc při začleňování do občanského života a finanční podpora

(1) Válečnému veteránovi, který

- a) je držitelem osvědčení podle zákona o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození nebo je poživatelem dávek důchodového pojištění, jež vyplácí Vojenský úřad sociálního zabezpečení, může ministerstvo v závislosti na svých finančních možnostech poskytovat příspěvek na stravování ve výši, kterou přispívá na závodní stravování podle jiného právního předpisu, a zabezpečovat závodní stravování ve vlastních stravovacích zařízeních podle rozpočtových pravidel; příspěvek na stravování podle tohoto zákona nelze poskytovat válečnému veteránovi, pokud je mu příspěvek na stravování již poskytován z jiného titulu,
- b) je vojákem nebo zaměstnancem ministerstva, poskytuje ministerstvo v případě potřeby pomoc při začleňování do občanského života, psychologickou péči a umožňuje mu pobyt ve vojenském ubytovacím zařízení na dobu nutnou k překonání jeho tíživé sociální situace, nejdéle však na dobu jednoho roku.

(2) Válečnému veteránovi a jeho manželovi, druhovi nebo partnerovi⁴⁾ může ministerstvo v případě potřeby a v závislosti na jejich zdravotním stavu poskytnout finanční podporu na lázeňskou léčebně rehabilitační péči nebo rekreační pobyt. Finanční podporu na lázeňskou léčebně rehabilitační péči nelze poskytnout těm válečným veteránům, kteří mají možnost získat obdobnou podporu ze svého pracovního nebo služebního poměru.

^{1d)} Zákon č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, ve znění zákona č. 101/1964 Sb.

⁴⁾ Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“

6. V § 6 nadpis zní: „**Domov péče o válečné veterány**“.

7. V § 6 odst. 1 se za slovo „domově“ vkládají slova „péče o válečné veterány (dále jen „domov“)“.

8. V § 6 odst. 2 se věta poslední nahrazuje větou „Obdobně se toto ustanovení použije i na manžela, druhu nebo partnera⁴⁾ válečného veterána.“.

9. V § 7 odst. 2 se ve větě druhé slova „občanské sdružení uvedené v § 4 písm. b)“ nahrazují slovy „spolek uvedený v § 8 písm. b)“, ve větě třetí se slova „ověřený opis“ nahrazují slovem „kopie“ a věta poslední se nahrazuje větou „Válečný veterán podává žádost o přijetí do domova i za manžela, druhu nebo partnera⁴⁾, a to s jejich souhlasem.“.

10. § 7 odstavec 3 zní:

„(3) V případech hodných zvláštního zřetele, zejména ze zdravotních důvodů, může ministerstvo do domova přijmout válečného veterána s manželem, druhem nebo partnerem⁴⁾. V případě úmrtí válečného veterána lze jeho manžela, druhu nebo partnera⁴⁾ v domově ponechat, pokud o to požádá. Vyhovuje-li se žádosti o přijetí do domova, určí se doba pobytu a rozhodnutí se písemně nevyhotovuje.“.

11. V § 7 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Ministerstvo může rozhodnout o tom, že do domova lze výjimečně přijmout i jinou osobu než válečného veterána, pokud nebude naplněna kapacita domova. Musí se však jednat o osobu, která vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a sociálním poměrům potřebuje péči v domově a netrpí zdravotním postižením, které vylučuje jeho přijetí do domova. Tuto osobu však lze do domova přijmout pouze na dočasný pobyt a za podmínky plné úhrady skutečně vynakládaných finančních nákladů. Ministerstvo může této osobě ukončit rozhodnutím pobyt v případě, kdy obsazené lůžko potřebuje pro válečného veterána nebo jeho manžela, druhu nebo partnera⁴⁾. Pobyt v takovém případě nemůže být ukončen dříve než uplynutím posledního dne měsíce následujícího po měsíci, v němž rozhodnutí nabylo právní moci.“.

12. § 8 včetně nadpisu zní:

„§ 8 Úkoly ministerstva

Ministerstvo

- a) vydává osobám uvedeným v § 3 odst. 1 a 2 osvědčení válečného veterána a vede evidenci vydaných osvědčení,
- b) umožňuje spolkům, které sdružují převážně válečné veterány, bezplatné využívání objektů, s nimiž hospodaří ministerstvo a právnické osoby jím zřízené, k provozování schůzové činnosti nebo pořádání kulturních a společenských akcí,
- c) zabezpečuje oslavy Dne válečných veteránů a může zabezpečovat slavnostní a pietní akce s účastí válečných veteránů, zejména u příležitosti státních svátků a významných výročí účasti ozbrojených sil v ozbrojených konfliktech a mírových operacích,
- d) zřizuje a spravuje domovy,
- e) rozhoduje o přijetí válečného veterána a jeho manžela, druhu nebo partnera⁴⁾ a jiné osoby stanovené v § 7 odst. 5 do domova a rozhoduje o přerušení nebo ukončení jejich pobytu v domově.“.

13. Za § 8 se vkládá nový § 8a, který včetně poznámky pod čarou č. 5 zní:

„§ 8a

(1) Pro výkon působnosti podle tohoto zákona využívá ministerstvo

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel⁵⁾,
- b) údaje z informačního systému evidence obyvatel.

(2) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. a) jsou

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,

- c) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- d) adresa místa pobytu,
- e) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(3) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. b) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum a místo narození,
- c) státní občanství,
- d) adresa místa trvalého pobytu,
- e) zbavení způsobilosti k právním úkonům,
- f) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, datum, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo,
- g) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil.

(4) Ze získaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

⁵⁾ § 18 odst. 1 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.“.

14. Příloha č. 1 se zrušuje a zároveň se zrušuje označení přílohy č. 2.

15. Příloha zní:

„Příloha k zákonu č. 170/2002 Sb.

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY
Evid. č.

VZOR OSVĚDČENÍ VÁLEČNÉHO VETERÁNA
podle § 4 zákona č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo obrany vydává osvědčení o tom, že

hodnost nebo služební hodnost s hodnostním označením,
titul, jméno a příjmení,

místo a datum narození okres.....,

občan České republiky, je

VÁLEČNÝM VETERÁNEM

Jmenovaný splnil všechny podmínky pro přiznání
statusu válečného veterána.

Údaje o výkonu služby nebo plnění úkolů v jednotlivých misích rozhodné pro vydání osvědčení:

V Praze dne

Oprávněná úřední osoba

Otisk razítka“.

Čl. II Přechodná ustanovení

1. Výkon služby vojáka a příslušníka bezpečnostních sborů rozhodný pro splnění podmínek válečného veterána a zahájený přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzuje podle zákona č. 170/2002 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. U zaměstnance podle § 3 odst. 2 zákona č. 170/2002 Sb., ve znění tohoto zákona, se doba plnění úkolu mimo území České republiky započítává ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Voják a příslušník bezpečnostního sboru, který splnil podmínky válečného veterána podle zákona č. 170/2002 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se pro účely vydání osvědčení válečného veterána posuzuje podle zákona č. 170/2002 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.“.

Čl. III Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

A. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení

Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů.

Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo, a rizik spojených s nečinností

Návrh je předkládán s cílem stanovit nově podmínky pro získání statusu válečného veterána, na jehož základě je možné válečným veteránům poskytovat určité výhody a péči, protože poznatky a zkušenosti získané při dosavadní realizaci zákona č. 170/2002 Sb., *o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o válečných veteránech“)*, ukázaly, že vymezení podmínek pro získání statusu válečného veterána je v zákoně o válečných veteránech nedostačující a nereflektuje současný stav společnosti ani předpokládaný další vývoj týkající se plně profesní armády. Navíc lze konstatovat, že současné znění je velmi benevolentní a podmínky pro získání statusu válečného veterána, které je či by mělo být velmi prestižním oceněním, jsou nastaveny velmi mírně. Důsledkem toho by mohlo být, že právě tato prestiž či morální hodnota statusu válečného veterána by s ohledem na enormní množství osob splňujících mírně nastavené podmínky pro vznik tohoto postavení mohla být zcela devalvována.

V současné době jsou navíc státní občané České republiky vysíláni do zahraničí nejen jako příslušníci ozbrojených sil nebo Policie České republiky za účelem obrany nebo vynucení míru, k obraně a obnově demokracie, svobod a demokratických hodnot, ale také jako zaměstnanci organizačních složek státu či bezpečnostních sborů, a to za účelem poskytování pomoci při rekonstrukci struktur státní správy a hospodářství v nestabilních oblastech v zahraničí nebo do pozorovatelských misí v určených oblastech s vyšším rizikem újmy na zdraví. Bude proto nezbytné zabezpečit, aby rovněž těmto osobám bylo možno přiznat postavení veterána a poskytovat jim odpovídající péči, neboť i tyto osoby jsou výraznou měrou vystaveny nebezpečí ohrožení jejich života či zdraví.

Identifikace hlavních problémů

Původním cílem zákona o válečných veteránech, který nabyl účinnosti dne 30. dubna 2002, bylo morálně ocenit státní občany České republiky, kteří splňovali podmínky pro získání postavení válečného veterána, podporovat činnost občanských sdružení sdružujících válečné veterány a poskytovat jim péči a za tím účelem zřizovat domovy péče o válečné veterány. Podmínky pro získání postavení válečného veterána byly přitom stanoveny pouze pozitivním výčtem a navíc byly nastaveny tak, že umožňovaly, aby toto postavení získali rovněž státní občané České republiky, kteří v období druhé světové války sice konali nepřetržitě službu v československé armádě v zahraničí nebo v jiné spojenecké armádě po dobu alespoň 30 kalendářních dní, avšak předtím konali službu v nepřátelské armádě a nebylo jim ani z důvodů hodných zvláštního zřetele vydáno osvědčení účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/1946 Sb., *o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození*.

Zákon o válečných veteránech byl od nabytí účinnosti již třikrát novelizován. Důvodem přijetí první novely zákona o válečných veteránech (zákon č. 190/2005 Sb.) byla zejména skutečnost, že do mírových operací v zahraničí byli vysíláni nejen příslušníci Armády České republiky (AČR), ale také příslušníci Policie České republiky. Druhou novelou zákona o válečných veteránech (zákon č. 70/2007 Sb.), iniciovanou skupinou poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, byla péče o válečné veterány rozšířena o možnost poskytovat válečnému veteránovi a jeho manželce příspěvek na lázeňskou péči nebo rekreační pobyty. Třetí novelou zákona o válečných veteránech (zákon č. 308/2008 Sb.) došlo ke zpřesnění podmínek pro získání postavení válečného veterána tím způsobem, že došlo k odlišení tzv. novodobých a druhoválečných veteránů, když bylo nastaveno, že výkon služby v ozbrojených konfliktech nebo v mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, který musí trvat nepřetržitě alespoň po dobu 30 kalendářních dnů, se vztahuje pouze na období po roce 1945, zatímco pro získání statusu válečného veterána pro účastníky národního boje za osvobození je postačující skutečnost, že jsou státními občany České republiky a jsou nositeli osvědčení podle § 1 odst. 1 písm. a) až f) zákona č. 255/1946 Sb. Tato legislativní změna tedy vyloučila možnost, aby postavení válečného veterána získali rovněž občané, kteří v průběhu 2. světové války konali službu v nepřátelské armádě nebo se zúčastnili v jinak nepřátelském válečném podnikání proti spojencům a z toho důvodu jim nebylo vydáno osvědčení účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/1946 Sb., avšak kteří splňovali podmínku nepřetržitě služby v československé armádě

v zahraničí nebo v jiné spojenecké armádě po dobu alespoň 30 kalendářních dnů. Současně bylo touto novelou zákona umožněno poskytovat válečným veteránům příspěvek na stravování z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany (dále jen „ministerstvo“), a to ve stejné výši, ve které je poskytován příspěvek na závodní stravování z fondu kulturních a sociálních potřeb. Touto novelou zákona byla rovněž upravena možnost jmenovat do vyšších vojenských hodností válečné veterány, kterým zanikla branná povinnost.

Dosavadní zkušenosti získané při realizaci zákona o válečných veteránech potvrzují, že jeho přijetí bylo velmi potřebné, protože kromě morálního ocenění, kterého se tím válečným veteránům dostává, zákon umožňuje ministerstvu poskytovat jim též náležitou péči. V současné podobě již však zákon o válečných veteránech plně nereflektuje skutečnost, že je Armáda České republiky v plném rozsahu profesionalizována a dochází k pravidelné rotaci jejích příslušníků vysílaných do operací na vynucení míru či jiných zahraničních misí. Vzhledem k tomu, že zákon stanoví poměrně mírné podmínky pro získání postavení resp. statusu válečného veterána, tj. konání nepřetržité služby po roce 1945 v místě ozbrojeného konfliktu nebo v mírových operacích po dobu alespoň 30 kalendářních dnů, a navíc nerozlišuje tyto druhy misí z hlediska jejich nebezpečnosti, dochází k výraznému nárůstu počtu válečných veteránů, kteří se tak stávají potenciálními poživateli výhod poskytovaných ministerstvem, přestože jejich zásluhy mohou být naprosto minimální nebo zcela nulové.

V posledních letech k tomu navíc přistupuje další jev, kdy do nestabilních oblastí mimo území České republiky jsou kromě příslušníků ozbrojených sil vysíláni rovněž civilní specialisté v rámci různých např. civilních misí Evropské unie nebo jiných mezinárodních vládních organizací anebo pozorovatelských misí, kteří jsou rovněž vystaveni ohrožení na životě a zdraví, avšak není jim poskytována žádná tomu odpovídající péče. Stejně tak mohou být vysíláni do míst ozbrojeného konfliktu nebo míst s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací i občanští zaměstnanci ministerstva nebo jiných organizačních složek státu a bezpečnostních sborů. Do této skupiny osob lze zařadit i osoby, které jsou do misí vysílány jako zdravotnický personál, který se spolu s vojenskou jednotkou účastní mírové mise a je vystaven stejnému nebezpečí jako vojenští příslušníci kontingentu. Je tedy nezbytné reflektovat v připravované novele zákona i tuto skutečnost.

Důvodem předloženého návrhu zákona, jímž bude novelizován zákon o válečných veteránech, je tedy nutnost zejména těchto změn:

- a) zpřísnění předpokladů pro získání statusu válečného veterána tak, aby byla zachována jeho morální hodnota,
- b) rozlišení misí dle míry jejich nebezpečnosti a v té souvislosti stanovení odlišného časového úseku výkonu služby nutného k možnosti získání statusu válečného veterána,
- c) rozšíření okruhu státních občanů České republiky, kteří mohou získat status válečného veterána též o osoby civilní,
- d) rozšíření okruhu osob, jež lze přijmout do domova pro válečné veterány.

Identifikace cílů, kterých má být dosaženo

Cíl č. 1 – Zajistit vyvážené stanovení podmínek pro získání postavení válečného veterána

Získání postavení válečného veterána může oprávněným osobám přinést výhody jak v oblasti morální, tak též v oblasti péče poskytované ministerstvem. Pro získání tohoto statusu zákon stanoví jako jednu z podmínek podmínku nepřetržité služby v místě ozbrojeného konfliktu nebo mírové operaci v trvání alespoň třiceti kalendářních dnů.

Je tedy nutno jednak odlišit charakter jednotlivých misí a jednak v jeho závislosti odlišit též délku trvání výkonu služby nezbytné pro možnost splnění podmínek pro vznik statusu válečného veterána. Na jedné straně lze předpokládat, že podmínky výkonu služby v ozbrojeném konfliktu bývají zpravidla náročnější a z hlediska pravděpodobnosti způsobení újmy na zdraví nebo ztráty života výrazně nebezpečnější, než tomu může být v mírových operacích, s nimiž současné znění zákona operuje, naproti tomu však může nastat situace, kdy mise mírová je výrazně rizikovější než mise v místě ozbrojeného konfliktu. Navíc nelze vyloučit ani situaci, kdy mise specifikovaná jako „mírová“ se ve skutečnosti odehrává v místě ozbrojeného konfliktu.

Z uvedeného důvodu se navrhuje odlišení misí na a) mise v místě ozbrojeného konfliktu či místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací a b) jiné zahraniční mise či operace.

Dobu nepřetržitého výkonu služby je tedy s ohledem na výše uvedené skutečnosti třeba diferencovat tak, že pro získání postavení válečného veterána bude nejkratší nepřetržitý výkon služby v místě ozbrojeného konfliktu či jiném místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací nutný pro získání předmětného statusu činit 90 kalendářních dnů. Vychází se přitom analogicky z ustanovení § 1 odst. 1 bodu 1 písm. e) zákona č. 255/1946 Sb., který stanoví,

že účastníkem národního boje za osvobození je i ten, kdo se zúčastnil aspoň 3 měsíce soustavnou činností zahraničního nebo domácího hnutí směřujícího přímo k osvobození republiky Československé. Nově navíc bude stanoveno, že se nejedná pouze o místa ozbrojeného konfliktu, ale může se jednat též o jiná místa s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací.

Vedle toho u druhé skupiny operací – tj. jiných zahraničních misí, u nichž je zřejmá nižší míra nebezpečnosti a ohrožení na životě a zdraví, bude vyžadována doba celkově alespoň 360 kalendářních dnů, tj. čtyřnásobek požadované minimální doby výkonu služby v místě ozbrojeného konfliktu či místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací dle písmene a). Protože jsou příslušníci ozbrojených sil vysíláni opakovaně, a to i na dobu kratší než 360 dnů, bude tyto doby možno sčítat. Navíc bude možno sčítat i dobu výkonu služby v ozbrojených konfliktech či místech s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací kratší než 90 kalendářních dnů s dobou v jiných zahraničních operacích dle písmene b), přičemž tato doba výkonu služby v ozbrojených konfliktech či místech s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací bude započítávána čtyřnásobně.

Cíl č. 2 – Zajistit, aby postavení válečného veterána měly rovněž osoby vyslané do jednotlivých misí jako civilisté

Do oblastí, kam jsou vysíláni příslušníci ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, jsou v určitých případech vysíláni rovněž občanští zaměstnanci organizačních složek státu nebo bezpečnostních sborů, a to např. jako zdravotnický personál, tlumočníci nebo národní experti k plnění úkolů v civilních misích Rady Evropské unie nebo jiných mezinárodních vládních organizací, příp. též jako pozorovatelé, kteří jsou v místech vyslání vystaveni reálnému nebezpečí újmy na zdraví nebo ohrožení nebo ztráty života. Při splnění stanovených podmínek, zpravidla délkou vyslání k výkonu služby nebo plnění úkolů, budou mít postavení válečných veteránů, a proto jim bude možno poskytovat odpovídající péči i po ukončení výkonu práce v zahraničí.

Cíl č. 3 – Zajistit, aby bylo možno ve výjimečných případech přijmout do domova péče o válečné veterány i další osobu

Pobyt v domovech péče o válečné veterány je podle platné úpravy v zákoně o válečných veteránech poskytován pouze válečným veteránům, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu

stavu a sociálním poměrům potřebují péči v těchto domovech. V případech hodných zvláštního zřetele, zejména pak ze zdravotních důvodů, může ministerstvo do domova přijmout válečného veterána též s manželkou nebo družkou (manželem či druhem). Žádnou jinou osobu není ministerstvo dle stávající úpravy oprávněno do domova přijmout, přestože jeho kapacita není naplněna. Z uvedeného důvodu by bylo vhodné, aby mohlo být v určitých případech přijato výjimečné opatření dočasného charakteru, kdy by bylo možno za plnou úhradu přijmout do domova i další – tzv. třetí osobu.

Identifikace rizik spojených s nečinností

Pokud by nedošlo k řešení výše uvedených jevů, hrozí, že jednak status válečného veterána jako takový zcela ztratí svůj význam a charakter, když jej bude mít enormní počet osob, a navíc by ani ministerstvo vzhledem ke svým finančním možnostem a rozpočtu nemělo možnost zajistit všem těmto osobám náležitou péči a zejména pak jim poskytovat příslušné benefity.

Nedošlo – li by ke specifikaci misí, docházelo by nadále ke značné nerovnosti, neboť jejich rizikovost a míra ohrožení je zcela odlišná. Stejně tak by bylo poškozující, pokud by nedošlo k zahrnutí civilních osob mezi válečné veterány.

2. Návrh variant řešení

S ohledem na charakter cílů, jichž má být dosaženo, jsou předkládány a vyhodnocovány pouze 2 varianty řešení, a to varianta I – nulová a varianta II – novela zákona o válečných veteránech.

VARIANTA I – tzv. varianta nulová, která spočívá v nepřijetí žádné novelizující právní úpravy s následky uvedenými výše u identifikace rizik spojených s nečinností.

VARIANTA II – přijetí novely zákona o válečných veteránech, která bude reflektovat potřebu změn stávající právní úpravy.

Návrh řešení, z něhož vychází VARIANTA II:

K cíli č. 1:

Vzhledem k tomu, že novodobé resp. současné mise bývají zpravidla dlouhodobějšího charakteru, je navrhováno, aby došlo k rozlišení jednotlivých misí podle míry jejich

nebezpečnosti a v té souvislosti, aby byl odlišně nastaven též časový úsek nezbytné doby výkonu jejich služby.

Stávajících nepřetržitých 30 dnů výkonu služby, které postačují ke splnění jedné z hmotněprávních podmínek pro přiznání statusu válečného veterána, se navrhuje rozšířit v případě místa ozbrojeného konfliktu či místa s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací na 90 kalendářních dnů. Tento návrh vychází z analogie k zákonu č. 255/1946 Sb. a konkrétně jeho § 1 odst. 1 bodu 1 písm. e), který upravuje účast na domácím či zahraničním hnutí a vyžaduje alespoň 3 měsíční soustavnou účast v odbojovém hnutí. Co se týče druhé kategorie misí – tj. jiných zahraničních misí specifikovaných v rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je ČR členem, v jejich případě je s ohledem na jejich nižší nebezpečnost a nižší ohrožení na životě nastavena doba výkonu služby nutná k možnosti přiznání statusu válečného veterána na 360 dnů, přičemž doby kratší je možno vzájemně sčítat.

K cíli č. 2:

Navrhuje se, aby mezi válečné veterány byly zařazeny i osoby, které jakožto zaměstnanci ministerstva, bezpečnostního sboru či některé jiné organizační složky státu počínaje účinnosti navrhovaného zákona plnily za stejných podmínek jako příslušníci ozbrojených sil a bezpečnostních sborů - co se týče časového trvání - mimo území ČR úkoly v místech ozbrojeného konfliktu, místech s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací nebo v jiných zahraničních misích, ať např. tzv. mírových či civilních misích Evropské unie nebo jiných mezinárodních vládních organizací anebo v pozorovatelských misích, kteří jsou rovněž vystaveni ohrožení na životě a zdraví a je třeba je morálně ocenit a zajistit jim postavení válečného veterána a tomu odpovídající péči.

K cíli č. 3:

Je navrhováno, aby ve výjimečných případech mohlo ministerstvo na dočasnou dobu přijmout do domova i další osobu. Této osobě by byla v domově poskytována péče a pobyt za plnou finanční náhradu skutečně vynakládaných finančních nákladů, čímž by bylo zajištěno účelné využití volných míst. Současně je však vzhledem ke smyslu domova navrhováno, že válečný veterán má před touto další osobou přednost. Tudíž by bylo možno jednostranně této další osobě ukončit pobyt v domově v případě potřeby uvolnění lůžka pro veterána. Lhůta pro vystěhování by však s ohledem na ochranu této osoby a zajištění možnosti jejího přestěhování byla nastavena tak, že by nesměla skončit dříve, než posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž rozhodnutí o ukončení pobytu nabylo právní moci.

Dotčené subjekty

Organizační složky státu

Bezpečnostní sbory

Oprávněné osoby, tj. váleční veteráni

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1. Definice množiny subjektů

Pro účely vyhodnocení nákladů a přínosů je předně potřeba zmínit údaje týkající se válečných veteránů a jejich počtu.

Co se týče počtu druhoválečných veteránů, k 1. říjnu 2012 byl evidován jejich celkový počet 1 463, přičemž je lze rozlišit dle věkové hranice takto:

Věk/Počet osob	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ¹
75 – 80	28	1 163	863	563	263	0
81 – 85	301					
86 – 90	829					
91 – 95	276					
96 – 100	27					
101 – 105	2					
Celkem	1 463	300	300	300	300	

Pokud se jedná o účastníky odboje a odporu proti komunismu, z nichž někteří mají podle zákona č. 262/2001 Sb. též postavení válečného veterána, tak k 16. listopadu 2012 byl evidován celkový počet 29 osob. K 1. dubnu 2013 byl tento počet celkem 39 osob. Lze definovat, že dosud z rozhodovací praxe vyplývá, že podmínky pro přiznání tohoto postavení splňuje 1 osoba na 26 vyřízených žádostí.

Pokud hovoříme o počtech tzv. novodobých válečných veteránů, je třeba si uvědomit, že do současné doby se zahraničních misí zúčastnilo téměř 26 000 vojáků, přičemž někteří se zapojili do několika misí nebo byli vysláni vícekrát do jedné a téže mise. Předpokládá se, že podmínky stanovené zákonem dosud splňuje zhruba 15 000 osob. Počty jsou uvedeny v následující tabulce.

Věk	Počet osob	Věk	Počet osob
20 – 25	119	51 – 55	569
26 – 30	1 360	56 – 60	410
31 – 35	2 962	61 – 65	151
36 – 40	2 693	66 – 70	63
41 – 45	1 872	71 – 75	36
46 – 50	1 124	více jak 75	9

¹ odhad

V následující tabulce jsou naznačeny počty osob, které budou pravděpodobně do roku 2030 patřit do skupiny novodobých VV a současně budou v seniorském věku. Tím se dostanou do skupiny osob, již bude zapotřebí poskytnout dostatečnou péči v širším slova smyslu, tj. péči v takovém rozsahu, jako je nyní poskytována druhoválečným veteránům.

Věk	2013	2017	2022	2025	2030
20 – 25	142				
26 – 30	1 383	142			
31 – 35	2 985	1 383	142		
36 – 40	2 716	2 985	1 383	142	
41 – 45	1 895	2 716	2 985	1 383	142
46 – 50	1 147	1 895	2 716	2 985	1 383
51 – 55	588	1 147	1 895	2 716	2 985
56 – 60	429	588	1 147	1 895	2 716
61 – 65	170	429	588	1 147	1 895
66 – 70	82	170	429	588	1 147
71 – 75	55	82	170	429	588
nad 75	9	64	146	316	745
nad 60	307	599	1 017	1 735	2 483
celkem	11 601	11 601	11 601	11 601	11 601²

Pokud se týká vývojového trendu, lze v současné době vycházet pouze z té skutečnosti, že do konce roku 2013 se předpokládá účast ČR ve 2 misích – v Afghánistánu a na Mali. V Afghánistánu se bude účastnit 800 příslušníků Armády ČR a v misi na Mali 100 příslušníků za rok, takže lze předpokládat, že za rok 2013 přibude cca 180 nových veteránů. V současné době má tedy novela zejména snahu odstranit diskriminaci a zvýhodnění oproti druhoválečným veteránům a její přínos a smysl v tomto směru se projeví zejména v budoucnu. Vše však závisí na vojenskopolitické situaci a vývoji, přičemž nelze přesné počty odhadnout.

Hovoříme – li o civilních osobách, je též snahou odstranění jejich diskriminace a jejich zrovnoprávnění s příslušníky, kteří vykonávají misi ve stejném prostředí. Dosud bylo v misi řádově několik desítek osob a pravděpodobně tomu tak bude obdobně i v budoucnosti.

3.2. Identifikace nákladů a přínosů

Jak je z tabulky zřejmé, zvyšování počtu novodobých válečných veteránů v důchodovém věku se výrazně projeví v období od roku 2022 a bude se následně v dalším období zvyšovat.

² Počet novodobých VV nemusí odpovídat přesně tomuto číslu, protože se zde kalkuluje pouze s válečnými veterány, kteří požádali o vydání osvědčení dle zákona. Předpokládaný počet novodobých VV je přibližně 15 000 osob.

Pokud bude přijata pro řešení VARIANTA II, bude zamezeno tomu, aby mohli váleční veteráni čerpat poskytované benefity resp. finanční podporu v případech, kdy jim může být poskytnuta z jiného zdroje, čímž bude dosaženo zamezení duplicitního plnění. Benefity, které jsou válečným veteránům poskytovány ze strany Ministerstva obrany, tedy nebudou poskytovány všem veteránům, neboť toto poskytnutí je vyloučeno v případech, kdy válečný veterán může obdobné výhody čerpat od jiného subjektu. Obecně se tedy poskytování finanční podpory na lázně a rekreace bude vztahovat pouze na ty válečné veterány, kteří jsou poživateli důchodu. Jedná-li se tedy o navýšení nákladů vynakládaných na péči o válečné veterány, lze pak v této souvislosti uvést, že k němu dojde dle prognóz teprve v období cca po roce 2022, kdy začnou stávající váleční veteráni splňovat podmínky pro odchod do řádného starobního důchodu.

Současná koncepce péče o válečné veterány vychází z premisy, že ročně zemře 300 válečných veteránů z druhé světové války, což zhruba koresponduje s počtem novodobých válečných veteránů, kteří budou každoročně odcházet do řádného starobního důchodu. Předpokládá se tedy sice, že dojde k navýšení nákladů vynakládaných na péči o válečné veterány, avšak to nikoliv v přímé souvislosti s navrhovanými změnami (v důsledku navrhovaných změn by naopak mělo dojít ke snížení nákladů, když nebude nadále vzrůstat počet válečných veteránů dle § 3), ale v návaznosti na zákon č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, který ve svém § 5 též přiznává postavení válečného veterána účastníku odboje a odporu proti komunismu, který je státním občanem České republiky a uskutečňoval odboj a odpor proti komunismu formou uvedenou v § 3 odst. 1. Tento počet je však dle stávajících statistik relativně zanedbatelný.

Ze strany rezortu obrany zahrnuje péče o veterány následující položky:

- domovy péče o válečné veterány;
- příspěvky na lázně a rekreace;
- příspěvky na stravování v resortních stravovacích zařízeních;
- dotace občanským sdružením sdružující válečné veterány;
- bezplatný pronájem místností pro společenské a kulturní akce, resp. i pravidelnou schůzovou činnost dle možností KVV a vojenských posádek;
- organizační pomoc občanským sdružením, která sdružují válečné veterány, se zabezpečováním pietních a jiných společenských akcí válečných veteránů;
- organizace Dne válečných veteránů.

Ohledně výše vynakládaných finančních prostředků lze při stávajících počtech válečných veteránů uvést, že příspěvky na lázeňskou péči a rekreační pobyt čerpalo v roce 2011 celkem

613 žadatelů ve výši 15 458 719,- Kč a v roce 2012 546 žadatelů ve výši 13 573 155,- Kč. Pro rok 2013 je naplánováno na poskytnutí finanční podpory celkem 15.600.000,- Kč.

Navíc ministerstvo obrany každý rok vypisuje několik dotačních programů, jejichž cílem je mimo jiné právě zlepšení péče o válečné veterány. Na projekt „Péče ČsOL o válečné veterány v roce 2011“ byla poskytnuta dotace ve výši 12 500 000,- Kč a v roce 2012 ve výši 9 585 000,- Kč.

Vedle toho ministerstvo realizuje projekt „Začleňování VV do civilního života“, který je financovaný částečně z ESF.

3.3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Při volbě VARIANTY I nebude právní řád ČR reflektovat aktuální stav problematiky vysílání do zahraničních misí, nebude umožňovat přiznání statusu válečného veterána účastníkům misí, kteří jsou příslušníky ozbrojených sil obecně, ale pouze příslušníky Policie ČR a nebude ani reflektovat skutečnost, že jsou již do misí vysíláni též civilisté jakožto zaměstnanci organizačních složek státu. Bude tak zachována stávající nerovnost mezi účastníky II. světové války a novodobými válečnými veterány, jakož i diskriminační charakter stávajícího znění ve vztahu k civilním osobám a příslušníkům ozbrojených sil obecně (vyjma příslušníků Policie ČR). V jejím důsledku by došlo k naprosté devalvaci samotného statusu a nebylo by možno efektivně využívat kapacity domova péče o válečné veterány. Varianta nenabude mít do budoucna za následek navýšení nákladů na státní rozpočet, neboť podmínky pro získání statusu válečného veterána budou velmi benevolentní a bude je ve své podstatě splňovat každá osoba, která do mise vyjede např. i jen na krátkou dobu (tj. stávajících 30 měsíců) a navíc nebude vyloučena možnost duplicitního čerpání finanční podpory, což bude mít za následek zvýšené požadavky na státní rozpočet.

VARIANTA II oproti tomu umožňuje reflektovat veškeré společenské změny zejména v oblasti mezinárodní bezpečnosti a vysílání do misí na obnovení nebo udržení míru a odstraňuje nerovné postavení mezi jednotlivými osobami, které jsou do mise jménem České republiky vysílány, jakož i nerovné postavení mezi druhoválečnými veterány a veterány novodobými. Vzhledem k tomu, že lze vycházet z té skutečnosti, že ve střednědobém plánu dojde k vzájemnému vyrovnání a pokrytí navýšených nákladů právě v důsledku zpřísněných podmínek a snížení počtu veteránů zbývajících, nebude mít ani tato varianta dopad do státního rozpočtu. Pro rok 2014 ubude cca 300 veteránů druhoválečných, současně však dojde k navýšení novodobých veteránů o cca 292 a zhruba v řádech desítek osob přibude osob

civilních a účastníků III. odboje. Případné navýšené náklady bude ministerstvo obrany hradit v rámci vlastní rozpočtové kapitoly.

Další náklady lze předpokládat v oblasti administrativního zajištění dané agendy, ovšem vzhledem k tomu, že bude možno hodnotit ve prospěch příslušníků bezpečnostních sborů a civilistů pouze dobu služby či plnění úkolů uskutečněné po účinnosti navrhovaného materiálu, nebudou tyto náklady nijak stěžejní, neboť se nepředpokládá, že by těchto osob bylo enormní množství. Při stanovení hospodářského a finančního dopadu navrhované právní úpravy se tedy předpokládá, že nedojde k nárůstu pracovních sil ani k nárůstu mzdových prostředků.

4. Návrh řešení

Ministerstvo obrany i vláda České republiky vyhodnotily jako nejoptimálnější VARIANTU II, a proto je předkládána novela zákona o válečných veteránech. Tato varianta je považována za nejoptimálnější pro vyřešení souvisejících problémů, které byly výše specifikovány. Přínosné navíc je, že v jejím důsledku nebudou navyšovány žádné dodatečné náklady na státní rozpočet.

Protože se jedná o jednoduché změny právní úpravy, je navrhováno, aby Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR s předloženým návrhem zákona vyslovila souhlas již v prvním čtení.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem ČR:

Návrh novely zákona o válečných veteránech je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Zhodnocení sociálních dopadů navrhované právní úpravy:

Navrhovaná právní úprava bude mít negativní dopad na ty vojáky a příslušníky bezpečnostních sborů, kteří v důsledku zpřísnění podmínek pro získání statusu válečného veterána, jež úprava přinese, nově nebudou moci tento status získat. Tito tudíž nebudou moci čerpat poskytované výhody, které status válečného veterána přináší.

Zákon nebude mít v tomto smyslu žádné negativní dopady na osoby, které status válečného veterána již získaly podle dřívější úpravy.

Pozitivní dopad bude zákon naopak mít na některé civilní zaměstnance státu, pro které úprava otevře nově možnost status válečného veterána získat. Tito pak budou moci čerpat příslušné výhody, stejně jako je tomu doposud u veteránů z řad příslušníků ozbrojených sil a příslušníků policie.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem EU a mezinárodními smlouvami:

Problematika obsažená v navrhované právní úpravě není právem ES ani právem EU upravena a je ponechána k řešení národním legislativám. Mezinárodní smlouvy se dané oblasti nedotýkají.

Nastavení podmínky státního občanství České republiky jakožto jedné z hmotněprávních podmínek pro možný vznik statusu válečného veterána není v rozporu s právem EU.

Z hlediska rovnosti žen a mužů je návrh novely zákona zcela neutrální.

Zhodnocení korupčních rizik (CIA):

I.

Navrhované změny právní úpravy jsou svým rozsahem přiměřené množině vztahů, které mají upravovat, a nedochází v jejím důsledku k neúměrnému rozšíření kompetencí ministerstva obrany ani orgánů státní správy obecně.

Navrhovaná právní úprava nestanovuje žádné nové regulace; jedná se o již zavedený proces, který lze standardně kontrolovat.

Kompetence k rozhodování jsou v navrhované právní úpravě zcela jednoznačně definovány a přísluší ministerstvu obrany, nedochází tedy k neodůvodněnému rozdělení pravomocí mezi více osob. Vzhledem k tomu, že se jedná o již zavedený proces, nedochází navrhovanou právní úpravou ani k nadměrnému soustředění pravomocí u ministerstva obrany. Z organizačního řádu lze přesně určit útvar, který je příslušný k rozhodování ve věci, přičemž lze určit i osobu, která je zodpovědná za to které konkrétní rozhodnutí ve věci.

Právní úprava obsahuje standardní proces, kdy žadatel se může bránit již v průběhu řízení proti nesprávnému postupu orgánu veřejné správy, a to na podkladě § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), dle něhož může uplatnit stížnost proti

nevhodnému chování úředních osob nebo proti postupu správního orgánu. Vedle toho se žadatel může domáhat ochrany proti nečinnosti ministerstva obrany ve smyslu § 80 správního řádu. Též je účastníku řízení poskytována ochrana na základě zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), kdy se může za určitých podmínek domáhat jak náhrady škody za nesprávné rozhodnutí, tak též za nesprávný úřední postup, jímž se rozumí též porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Proti rozhodnutí ministerstva obrany lze podat řádný opravný prostředek – rozklad ve smyslu § 152 správního řádu, o čemž je žadatel v souladu s § 4 odst. 2 správního řádu.

Právní předpis dostatečně jasným způsobem nastavuje systém odpovědnosti jednotlivých účastníků, kdy již existuje funkční systém vnitřní kontroly a přezkoumávání rozhodnutí.

II.

Jak již bylo opakovaně zmiňováno, jedná se o již zavedený proces (správní řízení), kdy nově dochází pouze k úpravě v tom smyslu, aby bylo zajištěno řádné dvojstupňové řízení, kdy v prvním stupni rozhodne věcně příslušný útvar ministerstva stanovený v organizačním řádu a o rozkladu (tj. opravnému prostředku) proti jeho rozhodnutí pak bude rozhodovat ministr jakožto odvolací orgán. Jsou –li připuštěni určité možné výjimky v souvislosti s přiznáním předmětného statusu válečného veterána, musí o nich být rozhodnuto právě za účelem zamezení korupčního rizika zcela výhradně ministrem, který je limitován mantinely stanovenými v navrhované právní úpravě.

Předmětné právní řízení je ovládáno dispoziční zásadou, tudíž je zahajováno výhradně na návrh dotyčné osoby. O každé podané žádosti musí být řádně a včas rozhodnuto. Úřední osoba odpovědná za rozhodnutí v dané věci není veřejně známá a nelze ji ani předem zjistit. Z předmětné právní úpravy jasně vyplývá, že podkladem pro rozhodnutí mohou být jakékoliv důkazy, jimiž lze splnění zákonem stanovených podmínek řádně prokázat. Zpravidla se však bude jednat o evidenci vedenou organizační složkou státu, jejímž příslušníkem nebo zaměstnancem dotčený občan – žadatel - je nebo byl. Předmětná agenda vyžaduje pro meritorní i procesní rozhodování i následné odvolací řízení a prováděnou kontrolu specifické odborné znalosti, a to zejména znalost správního řádu a samotného zákona č. 170/2002 Sb.

Pokud je stanovena pouhá možnost k poskytnutí finanční podpory a jedná se pouze o určitý benefit a nikoliv právní nárok žadatele na přiznání konkrétní dávky, postupuje ministerstvo obrany v souladu s vnitřními právními předpisy a související právní úpravou (zejména zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů). Je tedy přesně nastaven proces rozhodování, od něhož se nelze odchýlit, neboť vnitřní právní předpis přesně definuje okruh oprávněných osob i výši možné podpory (finanční podpora na lázeňskou léčebně rehabilitační péči nebo rekreační pobyt) či poskytované dávky (příspěvek na stravování).

Navrhovaná právní úprava neukládá žádným novým subjektům žádné povinnosti ani nedochází k žádným novým omezením. Pokud se týče vyjednávací síly dotčených subjektů, tak mezi ně patří jednotlivé fyzické osoby, o nichž lze říci, že mají minimální vyjednávací potenciál a potřebné znalosti, a vedle toho jejich sdružení, u nichž je tato síla i profesionalita naopak velmi výrazná. Dotčené subjekty ani jejich sdružení nejsou vázány na stát ani veřejné instituce; jedná se o transparentní subjekty, které jsou evidované na Ministerstvu vnitra a jejich stanovy a vnitřní předpisy jsou veřejně dostupné.

III.

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na dostupnost informací. Údaje o předmětné problematice jsou dostupné na webových stránkách ministerstva www.veterani.army.cz. Evidence válečných veteránů není veřejně dostupná a informace ani nejsou zveřejňovány způsobem umožňujícím dálkový přístup.

IV.

Navrhovaná právní úprava pouze určitým způsobem reguluje dosavadní již několik let praktikovaný a zcela přiměřený proces, který má jasně definovány řádné opravné prostředky i sankce odpovídající příslušným ustanovením zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Novelou dochází pouze k úpravě směřující k zajištění cíle a smyslu zákona (tj. samotné hodnoty statusu válečného veterána) a odstranění stávající diskriminace příslušníků, kteří jsou do zahraničních misí vysíláni jako příslušníci bezpečnostních sborů obecně a nikoliv pouze Policie ČR, jakož i civilních osob, které jsou vysílány do stejně nebezpečných oblastí k plnění jejich úkolů, byť nikoliv jako osoby vojenské či jako příslušníci bezpečnostních sborů či ozbrojených sil.

V.

Je zřejmé, že prostor pro korupci je v případě navrhované právní úpravy zcela minimální, neboť veškeré nastavené procesy jsou uskutečňovány dle jednoznačně nastavených pravidel a v případě jakéhokoliv nedostatku či nespokojenosti se lze domáhat jak kontroly na úrovni vnitrorezortní (tj. formou řádného opravného prostředku), tak též na úrovni kontroly prováděné příslušnými vnějšími subjekty. Korupční rizika jsou v dané oblasti zjišťována v souladu s úkoly stanoveným plánem ministerstva obrany a řádně vyhodnocována. Možnost účelového zkrácení nebo prodloužení doby v misi tak, aby nedosáhla nebo přesáhla požadovanou nejkratší započitatelnou dobu z jiných než objektivních důvodů je zcela vyloučena, neboť o době vyslání odveleného vojáka do zahraniční operace rozhoduje přímo náčelník Generálního štábu Armády České republiky. Veškerá pravidla jsou přesně definována vnitřními právními předpisy, která též nastavují přesná a jednoznačně definovaná pravidla pro výběr vojáků z povolání k plnění úkolů v pozorovatelských misích. Navíc náčelník generálního štábu nerozlišuje délku vyslání ve vztahu ke každému jednotlivému vojákově, ale obecně ve vztahu ke všem účastníkům vysílaného kontingentu stejně, ledaže u některé osoby je s ohledem na účel jejího vyslání a její specifické zaměření nutno stanovit délku odlišně, přičemž rotace je standardně definována jako 6ti měsíční.

Pokud se jedná obecně o vyslání ozbrojených sil ČR mimo území ČR či s jejich pobytem tam, je třeba poukázat na Ústavu ČR a její čl. 43.

Zvláštní část

K bodům 1 a 2:

Navrhuje se § 2 zcela pro nadbytečnost odstranit a v § 3 stanovit, že se jedná nejen o příslušníky ozbrojených sil ve smyslu zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ale i o vojáky z povolání, kteří vykonávají službu v Ministerstvu obrany, a dále nejen o příslušníky Policie ČR, ale o příslušníky veškerých bezpečnostních sborů stanovené v zákoně č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů* – tj. rozšířit jej o příslušníky Hasičského záchranného sboru, Celní správy a dalších, čímž bude reflektována skutečnost, že do misí nejsou vysíláni pouze příslušníci Policie ČR, ale mohou to být i příslušníci jiných bezpečnostních sborů. V této souvislosti se v celém textu zákona nahrazuje pojem „Policie“ pojmem „bezpečnostní sbory“.

Navrhuje se v § 3 rozlišit mise do dvou kategorií a v návaznosti na to odlišit délku výkonu služby nezbytnou pro možné splnění podmínky vzniku statusu válečného veterána. Členění misí je vhodné na mise v místě ozbrojeného konfliktu či místě s výrazně zhoršenou

bezpečnostní situací a jiné zahraniční mise, přičemž se současně navrhuje v závislosti na míře nebezpečnosti těchto misí z hlediska ohrožení života jejich účastníků stanovení odlišného časového úseku výkonu služby nutného pro splnění podmínek válečného veterána.

Navrhuje se vložení zcela nového ustanovení, na jehož základě bude přiznán status válečného veterána též státním občanům České republiky, kteří jako zaměstnanci ministerstva, bezpečnostního sboru nebo některé jiné organizační složky státu po účinnosti tohoto zákona plnili mimo území České republiky v některé z definovaných misí úkoly, a to ve stejných časových intervalech jako je tomu u příslušníků ozbrojených sil či bezpečnostních sborů. Může se jednat jak o civilní zaměstnance vysílané do míst ozbrojeného konfliktu či míst s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací, tak i např. o zaměstnance vysílané do civilních nebo pozorovatelských misí Evropské unie nebo jiných mezinárodních vládních organizací.

Současně se navrhuje odstranit možnost, aby byly podmínky pro získání statusu válečného veterána považovány za splněné v případě, kdy jiná zahraniční mise (tj. mise s nižší mírou ohrožení) trvala kratší dobu než 360 dnů. Důvodem odstranění je skutečnost, že doby výkonu služby v těchto misích je možno počítat.

Dosud bylo nastaveno, že za válečného veterána se nepovažuje ten příslušník, který byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem služby. Nově se navrhuje za účelem zachování morálního statusu válečného veterána toto omezení vztáhnout nejen na úmyslné trestné činy spáchané v souvislosti s výkonem služby, ale též na trestné činy nedbalostní pro něž byl tento příslušník pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Obdobně je tento režim nastaven ve vztahu k zaměstnancům státu, kteří mohou nově získat status válečného veterána.

K bodu 3:

Dále se odstraňuje možnost, aby byla pro účely získání statusu válečného veterána započtena služba vykonávaná ve prospěch jakéhokoliv režimu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody a zásady demokratické společnosti.

K bodu 4:

Navrhuje se oproti stávajícímu znění zakotvit ustanovení umožňující ministrovi využít ve výjimečných případech institut odstranění tvrdosti zákona.

Toto ustanovení bude možno využít zejména v případech, kdy bude zahraniční mise v místě ozbrojeného konfliktu nebo v místě s výrazně zhoršenou bezpečnostní situací ukončena před uplynutím požadovaných 90 dnů nebo v případech, kdy příslušník či zaměstnanec utrpěl při výkonu služby či plnění úkolů újmu na zdraví či vykonal mimořádně záslužný čin.

Stávající úprava není dostačující, neboť v jejím důsledku status válečného veterána vzniká i v případech, kdy příslušník ozbrojených sil nebo policie v místě nasazení při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním újmu utrpěl újmu na zdraví, a to nehledě na skutečnost, zda se jedná o újmu způsobenou při bojovém střetu s nepřítelem, najetím vozidla na nastraženou výbušninu atd. nebo újmu, k níž došlo např. při sportovní činnosti či vlastní nekázní nebo pod vlivem návykových, omamných či psychotropních látek.

K bodu 5:

V závislosti na rozšíření okruhu oprávněných osob se oproti stávajícímu znění navrhuje bližší specifikování osob, jimž bude ministerstvo vydávat osvědčení válečného veterána. Dále se zakotvuje povinnost ústředních orgánů státní správy a Ministerstva vnitra k poskytnutí součinnosti v případech, kdy je nutno získat údaje potřebné k ověření, zda příslušníci bezpečnostních sborů a civilní zaměstnanci splňují zákonné podmínky pro přiznání statusu válečného veterána a vydání osvědčení tuto skutečnost deklarující.

Navrhuje se uvést ustanovení do souladu se zákonem č. 500/2004 Sb. a nově uvést pouze označení oprávněná úřední osoba a nikoliv přímo ministr, čímž bude zajištěna dvouinstančnost předmětného řízení.

Pro přehlednost se navrhuje uvést zcela samostatně benefity, tj. dávky fakultativního charakteru, které může ministerstvo obrany určitému okruhu osob – válečných veteránů v závislosti na svých finančních možnostech poskytovat. V této souvislosti se navrhuje stanovit přesně okruh oprávněných osob, jimž může ministerstvo v souladu s rozpočtovými pravidly a vnitřními právními předpisy poskytovat příspěvek na stravování. Nově je navrhována možnost, aby ministerstvo mohlo v určitých případech poskytovat válečnému veteránovi, který je vojákem nebo jeho zaměstnancem, pomoc při začleňování do občanského života či k překonání jeho tíživé sociální situace. V případě, že bude umožněn válečnému veteránovi pobyt ve vojenském ubytovacím zařízení, bude vzniklý vztah upraven smluvně.

Dále je sice zachována dosavadní možnost poskytování v případě potřeby a v závislosti na zdravotním stavu válečného veterána určité finanční podpory na lázeňskou léčebně rehabilitační péči nebo rekreační pobyt, ovšem dochází k nahrazení dosud používaného pojmu „příspěvek“ označením „finanční podpora“. Smyslem je zajistit, aby toto označení odpovídalo svému skutečnému charakteru, kdy na uvedenou podporu není právní nárok a její poskytování podléhá finanční kontrole dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

Nově se v této souvislosti navrhuje odstranit možnost duplicitního čerpání podpory na lázně či rekreace či obdobných příspěvků např. z vytvářeného Fondu kulturních a sociálních potřeb. Účelem tohoto ustanovení je zamezení toho, aby mohla být finanční podpora na lázně či rekreace poskytována např. vojákům v činné službě, byť válečným veteránům, kteří mohou o přiznání dávky obdobného charakteru žádat z titulu svého služebního poměru. Obdobně je snahou zamezení toho, aby ministerstvo obrany vyplácelo takovouto podporu zaměstnancům nebo příslušníkům bezpečnostních sborů, kteří mohou ze státního rozpočtu čerpat tyto či obdobné příspěvky či podporu z titulu svého služebního zařazení či pracovního poměru, ať již u ministerstva či jiného subjektu.

K bodu 6:

Navrhuje se pro přehlednost normy doplnit nadpis.

K bodu 7:

Pro přehlednost je navrhováno zavedení legislativní zkratky.

K bodům 8 a 10:

Navrhovaná úprava reflektuje skutečnost, že obdobná práva jako manžel/manželka a druh/družka může mít též partner či partnerka dle zákona o registrovaném partnerství.

Navíc se odstraňuje stávající nepřesná formulace v tom smyslu, že se v případě přijetí do domova nevydává rozhodnutí a upřesňuje se, že rozhodnutí se písemně nevyhotovuje.

K bodu 9:

S ohledem na skutečnost, že navrhovaná právní úprava má nabýt účinnosti ve stejný den jako nový občanský zákoník, dochází oproti stávajícímu znění v souladu s jeho terminologií pouze k nahrazení pojmu „občanské sdružení“ pojmem „spolek“.

Navrhuje se vypustit nutnost předkládat ověřený opis osvědčení dle zákona č. 255/1946 Sb., neboť je dostačující předložení pouhé neověřené kopie, když jeho vydavatelem je stejný ústřední správní orgán - tedy Ministerstvo obrany.

K bodu 11:

Nově je navrhována možnost, aby mohlo ministerstvo ve výjimečných případech do domova přijmout rozhodnutím i osobu, která není válečným veteránem. Tato osoba by však mohla být v domově pouze na dobu určitou, nejdéle na dobu 1 roku, a to za plnou finanční náhradu skutečně vynaložených finančních prostředků, přičemž by jí bylo možno pobyt rozhodnutím jednostranně ukončit v případě, že by bylo obsazené lůžko potřeba pro válečného veterána či jeho manželku/družku/registrovaného partnera. Pobyt by byl ukončován nejdříve k datu posledního dne měsíce následujícího po měsíci, v němž došlo k doručení rozhodnutí a toto rozhodnutí nabude právní moci.

K bodu 12:

Je navrhováno zrušit odkaz na správní řád, neboť tento odkaz je již nadbytečný. Nově se navrhuje zakotvit ustanovení kompetenčního charakteru, která definuje úkoly ministerstvu, které byly dosud nepřehledně zmiňovány ve stávajícím § 4 zákona společně s činnostmi, které nejsou obligatorní povahy.

Dále dochází ke sloučení činností, které spolu věcně souvisejí (oslavy Dne válečných veteránů a zabezpečování slavnostních a pietních akcí) a oproti tomu je navrhováno odstranění nadbytečného ustanovení o možnosti poskytování dotací poskytovatelům sociálních služeb provozujícím zařízení sociálních služeb obdobná domovům, ve kterých je poskytována péče i válečným veteránům a jejich manželkám nebo manželům, které není v souladu s uplatňovanými dotačními pravidly. Toto ustanovení mělo význam před účinností zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, nyní již nikoliv, neboť váleční veteráni mohou právě za účelem finančního zajištění jejich péče žádat o přiznání příspěvku na péči.

K bodu 13:

Navrhovaná úprava reflektuje účinnost zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a zakotvuje oprávnění ministerstva k využívání konkrétních referenčních údajů pro výkon činností tímto zákonem stanovených. Jedná se o údaje ze základního registru obyvatel.

K bodu 14:

Navrhuje se odstranění zákonem definovaného vzoru žádosti s tím, že o vydání osvědčení lze požádat volnou formou. Pro zjednodušení bude příslušný formulář zveřejněn na webových stránkách Ministerstva obrany, avšak nebude právně závazný.

K bodu 15:

Navrhovaná úprava pouze reviduje dosavadní vzor osvědčení válečného veterána.

K čl. II.

Přechodná ustanovení jsou nastavena tak, že na výkon služby vojáků a příslušníků bezpečnostních sborů, který se uskutečnil před účinností nové právní úpravy, se budou vztahovat dosavadní právní předpisy, přičemž se vychází z premisy, že i všechny mise zahájené před účinností nové právní úpravy budou posuzovány dle dosavadních mírnějších podmínek. Současně je zakotveno, že nová právní úprava nebude uplatňována ve vztahu k dříve vydaným osvědčením a nabytým právům a oprávněným zájmům.

Oproti tomu ve vztahu k civilním osobám – zaměstnancům – bude možno zhodnotit pouze plnění úkolů, které se uskuteční po dni nabytí účinnosti nové právní úpravy, neboť dochází ke stanovení nové kategorie oprávněných osob a rozšíření osobního rozsahu předmětné právní normy.

V Praze dne 6. listopadu 2013

předseda vlády

Ing. Jiří Rusnok, v. r.

ministr obrany

Ing. Vlastimil Pícek, v. r.